

Opinió

Xarxes socials a internet: repengem-nos-hi?

Xavier Serra Besalú

Professor de filosofia a l'IES Illa de Rodes, de Roses (fserra@catalonia.net)

L'autor elogia el *Facebook* i considera que és una eina útil que enganxa i permet construir-hi part de la vida, sobretot a gent de mentalitat jove. Ara bé, recomana acceptar-hi només coneguts i no comparar-se amb ningú.

Des del maig del 2008 tenim *Facebook* en català (ca.facebook.com). Aquest és un d'aquells fenòmens que se'ns en poden anar de les mans: hi ha més de 100 milions de persones que hi són, i el nombre creix sense desaccelerar-se. Aquest matí llegia una «dieta digital»: per sobreviure a l'excés d'informació aconsellaven esborrar-se d'una «xarxa social». Podria deixar jo el meu *Facebook*? Mai de la vida!

The Guardian va publicar (14/01/08) un text molt dur d'en Tom Hodgkinson contra *Facebook*. Els el recomano. Entre les crítiques n'indico dues: (a) afavoriria en nosaltres la «vanity and self-importance», i (b) seria una manifestació de la ideologia capitalista. O sigui: allò del «tenir o aparentar més que no pas ser» i el «liberalisme insolidari». L'autor qualifica el web de «*deliberate experiment in global manipulation*».

M'al·lucina que tot això es pugui atribuir a aquesta «ingènua» pàgina que ara tinc davant meu i que em facilita comprovar com em va la vida i la dels que conec. *Facebook* («llibre de cares») és un lloc web que funciona com a «xarxa social», però virtual. Va néixer, com a típic «directori» universitari, a Harvard. El 2004 va agafar el nom i la forma actual. En pot formar part qualsevol que tingui un e-mail, un senzill compte de correu electrònic. S'hi sol posar una bona fotografia de la pròpia cara i algunes dades professionals o personals que un desitgi: defuig la frivolitat insubstancial del «votamicuerpo.com» o similars. Des del 2007 s'hi afegeixen uns 250.000 usuaris cada dia: el creixement setmanal supera el 3%. La gent jove hi entra arrossegada per altres i n'actualitzen sovint les dades. N'hi ha d'altres, de «xarxes socials» (la seriosa *LinkedIn*, etc.); ara bé, *Facebook* ha trobat l'equilibri ideal: moderada i molt oberta (milers d'aplicacions atractives, comentaris de fotos o vídeos, seguiment d'esdeveniments, seqüenciació del dia a dia de cadascú millor que el «what are you doing?» de *Twitter*). Per això és líder. Un s'hi troba bé: amics, interessos, col·legues, zones geogràfiques, etc.

Sé que, de fet, ens veiem obligats a repenjar-nos-hi una mica. El recent *DIEC* defineix repenjar-se com «agafar-se a alguna cosa recolzant-s'hi». A internet hi pengem coses (fotos, notícies, etc.) però al *Facebook* ens hi recolzem: ens enganxa, hi construïm part de la nostra vida. I més la gent de mentalitat jove o adolescent.

Sé que tenim «vida real»: anem a l'escola o al treball, fem esport, xerrem en família... però *Facebook* ha aconseguit esdevenir una «xarxa social completa», en la qual ens submergim. La Naomi Alderman, a l'article «*Hello, friend! Will ever meet?*» (*The Guardian*,

12/9/08), es torna a fer la pregunta: ¿les amistats online són realment amistats? Ella opta decididament per la comunicació *IRL* («in real life»), com la majoria de nosaltres. I les estadístiques encara ens són favorables: el 90% dels contactes i amics que tenim són de gent que coneixem «*face to face*».

Potser som víctimes d'un «experiment social de perfil neoconservador», com s'ha escrit. Potser atempta contra la protecció de dades o és només un mercat. *Facebook* depèn de tres persones: Mark Zuckerberg, un dels iniciadors i l'actual cap executiu; Jim Breyer, un inversor, i Peter Thiel, un filòsof futurista. Aquest seria «el perillós»: sembla que creu que «el valor és en les coses imaginàries». Thiel és presentat com un geni llibertari i hipercompetitiu. El seu mentor hauria estat un antropòleg francès, actiu fins al 1995 a Stanford University, René Girard, el qual relaciona la cultura amb els desitjos d'imitació: els nostres anhels es configuren gràcies als altres. Aquesta hipòtesi té un poder econòmic i polític incommensurable.

«Els amics dels meus amics, són amics meus, també?» ¿És realment el món tan petit com «un mocador»? No ho sé: d'entrada em sembla que la resposta és un parell de «no». *Facebook* pensa que possiblement sí. Segons la teoria dels «sis graus de separació», amb només cinc intermediaris ens trobaríem connectats amb qualsevol humà. Entre la pel·lícula *Six degrees of separation* (1993) i el *The Oracle of Bacon* (<http://oracleofbacon.org>), elaborat per Brett C. Tjaden, ho han difós.

El món seria com passejar pels carrers de Girona ciutat: et vas trobant gent i saps quasi tot de tothom. Tot i així, el més perillós de *Facebook* no és això: el gran perill és la imitació, l'angoixa de tenir menys amics que un altre, de considerar la meua vida menys guai que la d'un contacte a la xarxa. Afortunadament «*Times have changed*», però la naturalesa humana, no. O no encara. Compten els amics reals, compta l'alteritat: cadascú és únic.

Faig dues propostes: (a) acceptar només amics coneguts realment i (b) mai, mai, mai... comparar-nos amb ningú. Transmetem-ho als joves. Recuperem els sentiments, la proximitat física, percebre una cara real cansada i notar el somriure, que «fa bona olor». Som humans i *Facebook* només és una eina. Això sí, guapíssima!